

Budapest, 1875.

15. szám.

Április 15.

Megjelenik minden **csütörtökön**. — **Előfizetési ár**: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — **Hirdetések ára**: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a **Szent-István-Társulat** igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

Az erkölesi codex irói.

(M—y.) Mindaz, mit a mai társadalom a vallás-erkölesi téren fölmutat, lehetetlen, hogy gondolkodóba ne ejtse az embert. Hiába kutatjuk a történelmet, lapozgatjuk a multak könyveit, a hithidegség oly brusque jelenségeire soha és sehol sem találunk, mint a felvilágosodás eme dicsőített napjaiban. Bűnök, melyek az előtt a legrikábbak voltak, képesek egy generatio emlékezetébe örökké bevésni magukat, melyekkel apa ijesztgeté gyermekeit, mai nap oly közönségesek, hogy a napilapok már megunják az egyszerű registrálást, s hogy a mindennapi dolgot némileg érdekessé tegyék, kénytelenek azokat a humor köntösébe bujtatni, az olvasó-közönséget vérlázító események nevetségessé tételével mulattatni, az öngyilkosságot, erőszakot, rablást, emberölést oly mulattató tréfás hangon előadni, hogy az ember mintegy nevéssen e szomorú dolgok fölött. S ez sokat jelent. Mit? Mondja meg egy régi mese, mely nagyon illik a mai viszonyokra.

Meghalt a hatalmas fejedelem, s őrzöngő vad fájdalom szállta meg az utódot. A gondos tanácsosok, hogy e rémületes fájdalmat elaltassák, hogy a veszteség és halál fölötti jogosult gyötrelmet jelentéktelenné, kisserüvé tegyék, udvari mulattatókat, csörgősipkás hősokeket rendeltek a bánkódó utód mellé, hogy tréfáikkal, vidám ötleteikkel elaltassák a szív keservét, fölvidítsák a búskomoly kedélyt, s feledtessék vele a halált. S im, mint a mese mondja, az örökös, ki arra volt hivatta, hogy nagy elődje sirjánál könyeit öntse, nevette a halált s vig tort rendezett az enyészeti napjaiban.

Vajjon nem így cselekszik-e a mai journalistika is, midőn az erkölesi halál szemléleténél gúnyolódik, a kedélyt nem engedi megdöbbenni, tréfálozik a morális sebek fölött, csörgös-sipkás hősokeket szerepeltet a köz-morál ravatalánál, a czégeres bűnöket úgy registrálja, mint mulatságos dolgokat; elámitja az emberiséget,

hogy ne fájjon neki a bukás és sülyedés, tánczra ingerli a nyílt pokol fölött.

Semmi sem tükrözi vissza hűvebben a mai társadalmat, mint a journalistika. Abban van egész erkölesi életünk leírva. Hamisítlan, autentikus codex az, melyből a későbbi kor megtanulja ismerni, miképen érzett, miképen gondolkozott a mai emberiség. Ha valaki azt akarja tudni, minő lábön áll valamely államban a vallás-erkölesiség, olvassa a nagy napilapok hiteit és hirdetéseit. Azok megmondanak mindent, leplezetlenül, impertinens őszinteséggel; nem azért, hogy tanulságot, hanem hogy szórakozást nyujtsanak; nem azért, hogy elrémítsenek, hanem hogy mulattassanak. Érzéketlenné tenni az embert az erkölesi jó iránt, ez a feladat. A mai viszonyok között csak az eltompult lelkismeret hagyja nyugodtan élni az embert. Azt kell elnémitani, ha kell előlni. A társadalom önállhat lelkismeret nélkül is.

De kérdés, hová fog vinni ez? Mert régi és igaz mondás: »Quidquid agis, prudenter agas et respice finem.« Miképen fog hangzani az utolsó dal ez örült tivornyában, melynek gúnyneve — élet?

Megérjük a barbárság második korszakát. Közeledünk ahhoz. Minden jel arra mutat. Le fogunk sülyedni oda, hol évezredek előtt az emberiséget pirulva szemléltük. A kiölt hit, remény és szeretet meg fogja teremni gyümöleseit. Millió és millió ember vész el, mig a kiábrándulás hajnala megérkezendik.

S ez lehet jeremiád, savanyu, izetlen, — de jogos.

Ha a társadalmat reformálni akarjuk, vissza kell térnünk a hűtlenül elhagyott eszmékhez; az első s utolsó fegyvert föl kell használni, hogy a vallás és erköles tiszteletét visszaállítsuk, az emberiséget az igaz s jó iránt fogékonyvá tegyük. S ez feladata kiváltképen azoknak, kik a társas élet moráljának codexeit vezetik. A journalistika nem lényegtelen tényező e reformok keresztül vitelében. Hasson, alkosson, gyarapítson a tiszta erkölesiség terén, s a társadalom fényre derül.

Sz. Emerentiana szüz és vértanu.

(304.)

Hol Ágnes véres tetemét
A jó szülők eltemeték,
A vimináli kapunál
Egy ártatlan leányt talál
A hajnal és az alkony.

Kulcsolt kezekkel térdel ott,
Mint egy szobor, mint egy halott,
Csak ha sohajt s jajszót kever
Imáiba szüz szent Emer,
Látod, hogy él a hü szív.

E sir bizonynyal szent neki,
Könyharmattal öntözgeti,
És hint reá virágokat,
Talán hiszi, hogy sirba hat
A forró köny s az illat?

Az örök és járókelők
Csodálják a hü térdelöt;
»Ki ő, mi ő? miért jajong?
Mi düh lépé e hajadont?
Tán kedvesét siratja?»

»Nem, nem«, — rivall egy durva hang, —
Kereszthivót fed ott a hant,
Üzd el, taszítsd el a rimát,
Ki egy gonosztevőt imád,
Ez Ágnes czimborája!»

»Igen, barátnője vagyok!
Ti öltétek meg őt, gazok,
Mivel csak egy Istent híve,
És irtózott jámbor szive
Gonosz bálványitoktól.»

»Megöltétek, mert szüz vala,
Mint Isten fényes angyala,
És mert nem ismert más jegyest,
Csak akinél már mennyben esd,
Bocsánatot reátok!»

Szólott fönsséggel szüz Emer,
— A csöseléknép dühre kel,
S miként bősüült, szilaj bika,
Kit ére a vadász nyila,
A szüz felé rohannak.

A drága siron térdel ő,
Szakad reá a kő-eső,
S kiadta lelkét csendesen,
Szebben nem halt meg senkisé
Egy Isten-s egy barátért!

Mindszenty Gedeon.

Egy végrendelet.

Amerikai beszély.

»Valóban gyalázatos!« mond mistriss Starr Starivelle.

»Embertelenség!« siránkozott Milly Starivelle s fekete szegélyü fehér zsebkendőjével szeméit eltakarta, hogy boszankodását elrejtse.

Starivelle ur előkelően hátradólt karosszékében, lassan keresztbe tévé lábait s azután nejét bámulta.

»Asszonyom, én valóban nem látom át, miért kellene nekünk Impey urat kárhozzatnunk. Neki az öreg Simon bácsi végakaratóval bizonyára nem volt semmi dolga. Több mint valószínű, hogy Edith anynyira behízelegte magát nála, hogy az egész vagyonát neki hagyta.«

»Azt nem hiszem, jegyzé meg nyugodtan Glenlis, a család ügyvédje. Ha kegyetek ismernék azon különös intézkedést, melyet Starivelle Simon ur végrendeletében a félmillióra vonatkozólag tett, Edithet nehezen fognák vádolni a bűnrészességgel.«

»Majd esütörtökön, midőn a végrendelet föl fog bontatni, meg fogják önök tudni«, tévé hozzá Glenlis ur Impeyre tekintve; azután hirtelen bucsut vett s eltávozott.

»Nem értem, hogy mit akart ezzel mondani: jegyzé meg Impey, unokatestvére Edith Starivellenek, ki nagybátyját, Simont hosszas betegsége alatt fáradhatlanul ápolta s ezáltal az öreg urnak jóindulatát magának biztosította.

Henry Impey nem volt szép férfi. Külseje egyáltalán nem volt vonzó, de legnagyobb ellenszenvvel alighanem Edith Starivelle viseltetett iránta, míg Henry Edithet mint a családba betolakodót különösen gyűlölte azon befolyás miatt, melyet a fiatal leány a nagybácsira gyakorolt, ki őt mint tizenöt éves árvát a házhoz vette.

Midőn Edith a házhoz jött, azonnal átvette annak vezetését, s a semmittevő nagy szolgasereget, melyet az öreg Simon ur csupán azért tartott, hogy a család régi fényének és tekintélyének eleget tegyen, ritka ügyességgel s erélylyel tudta féken tartani. Edith tisztelte az öreg urat és bizonyára őszintén szeretni is tudta volna őt, ha nem ellenzi oly határozottan a fiatal leány házasságát Harry Runyannel.

Starivelle ur azonban ebben a kérdésben hajthatlan volt — gazdag embereknek könnyü makacsoknak lenni; Edith pedig a maga részéről szintén oly szilárd volt, mint a szikla, habár fiatal korától ennyi határozottságot nem lehetett követelni. Vonakodott elfogadni bármely fiatal ember udvarlását, ki nagybátyjának tetszését szerencsés volt megnyerni, s Harry Runyannel, ki a távol nyugaton vagyont ügyekezett magának összeszerezni, folytonos levelezésben állott.

Henry Impey, megfoghatlan hogyan, Simon bácsinak nagyon megtetszett, s az öreg ur ismételten kijelentette, hogy Edithnek Henryhez kell férjhez mennie, különben nem fog róla megemlékezni végrendeletében. Ha Edith visszautasítja a Henry Impey kezét, úgy a Starivellek vagyona Henryre fog szállani. E szavak

Impey, ki unokatestvérével nem sokat törődött, arra bírták, hogy Edithet, kit gyűlölt, minél jobban bosszantsa, hogy a leány annál bizonyosabban visszautasítsa a kezét. A tulajdonképeni ügyállást nem ismerte sem Edith sem Impey, s mindketten csak az öreg ur tett megjegyzéseinek általános hatása alatt állottak. Az öreg ur halála után nagyon kíváncsi volt Henry Impey, szerette volna ismerni a végrendelet föltételeit, hamindjárt bármily nagy árt kellene is azért fizetnie, hogy megtudhassa.

E célra a Starivellek régi nagy könyvtárában találkozott a tanuk egyikével, ki a végrendelet aláírásánál jelen volt s ki nagy jutalomért kész volt közölni Impey urral a végrendelet tartalmát. »Edith kapja az egész vagyont két föltétel alatt. Az első föltétel az, ha férjhez megy kegyedhez; a második pedig az, ha a végrendelet felolvasásakor már másnak neje lenne. Ez a végrendelet intézkedése«, mondá a tanu. Impey önelégülten mosolygott.

»Mint hogy miss Edith az én kezemet bizonyára elfogja utasítani, s mint hogy a végrendelet ma este hat órakor föl fog olvastatni, s Harry Runyan ezer angol mérföldnyire van innen, én magamat általános örökösnek tekinthetem.«

Impey ur, amint a díjat a kívánt tudósításért lefizette, szivarra gyújtott, végig nyult a kereveten s egészen átengedte magát boldogító gondolatainak. Midőn havannáját kiszivta, fölkelt és sétálni ment.

Alig záródott be mögötte a könyvtár ajtaja, amint Edith Starivelle csillogó szemekkel s boszútól égő arccal az ablakot elfedő függöny megöl előlépett, hol már egy óráig ült és dolgozott, mielőtt még Impey a megvesztegetett tanuval a könyvtárba lépett volna.

Fölment a lépcsőn szobájába, shawlját s kalapját vette, azután kocsira ült s Glenlis ur lakására hajtatott, kit írószobájában talált, s kinek mindent elbeszélte: Harry Runyan iránti vonzalmát, Impey elleni ellenszenvét, s hogy nem akarná vagyonát elveszteni eccentricus nagybátyjának egy szeszélye miatt. Midőn azután Glenlis urat kérdezte, hogy hát mit csináljon, ez azzal felelt neki, hogy kocsijához kísérte s kérte, hogy engedje meg, hogy ő is vele mehessen.

»Már most engedje meg, hogy két vagy három kérdést intézhessek kegyedhez«, mondá Glenlis, midőn a kocsi megindult.

»Ezeket a kérdéseket különösöknek fogja kegyed találni, de későbben majd látni fogja azok célját. Miss Edith, meg van ön erősen győződve, hogy kegyed nem szeret mást, mint Harry Runyant?«

Edith elpirult.

»Látom, hogy erre a kérdésre nincs további feleletre szükségem«, jegyzé meg tréfásan Glenlis. »De azt is kell tudnom, hogy bizik-e feltétlenül bennem? Emlékezzék vissza miss Edith, hogy egykoron édes anyjának barátja voltam.«

»Én teljes bizalommal viseltetem kegyed iránt. Mondja csak, hogy mit kell tennem? s én engedelmeskedni fogok.«

»Ez szükséges.«

Erre azután Glenlis ur majd tiz perczig beszélt, s

Edith hallgatta őt, elejénte meglepetéssel, majd némán, majd mosolyogva s végre helyeslőleg.

A kocsi megállott egy hatósági iroda előtt, hol Glenlis leszállott és bement a hivatalba; midőn onnan kijött, újra beült a kocsiba s egy békebíró lakására hajtatott, hol Edith egy fiatal nőrokonát és ennek fivérét találta, kik már vártak reá. Tiz perczel később, épen öt perczel hat előtt, az egész társaság kocsira ülve távozott s épen abban a pillanatban érkezett a Starivelle-házhoz, midőn Starivelle ur és neje Millyvel hintájából kiszállott.

Impey ur az érkezetteket a könyvtárterembe vezette, hol az ügyvéd már várakozott reájok, kit a megboldogult Starivelle a végrendelet végrehajtásával megbízott, miután Glenlis urat elbocsátotta, amiért a végrendelet készítésekor annak több legatuma ellen kifogásokat tett.

»Mielőtt a végrendeletet fölbontjuk, Impey ur, mint értésemre adá, néhány szót ohajt mondani — jegyzé meg az ügyvéd.

Impey ur székéről fölkelt s meghajtá magát Edith előtt.

»Miután mindketten ismerjük nagybátyánk azon ohajtását, hogy mi, kik egyetlen élő legközelebbi vérrokonai vagyunk — keljünk egybe: azon kérdéssel fordulok kegyedhez rokonaink jelenlétében, hogy hajlandó-e kegyed engem azon szerencsében részesíteni, hogy kezemet elfogadja? Miss Edith Starivelle, akar-e kegyed nőmmé lenni?«

Edith villogó szemekkel felelt:

»Köszönöm — nem akarok.«

Impeynek nagy megerőltetésébe került diadala feletti örömét elrejteni. »Kérem, ügyvéd ur, legyen szives a végrendeletet fölbontani s fölolvadni«, mondá tettetett nyugalommal.

Az ügyvéd fölolvastván a kisebb legatumokat, lassan és éles hangsúlyozással kezdte olvasni azon pontot, mely a vagyont Edithnek hagyományozza, ha Impeyhez megy férjhez, vagy pedig a végrendelet felolvasásakor már másnak volna a neje. Ez utóbbi intézkedés egyébaránt igen nevetséges volt, miután a végrendeletet az öreg Simon ur épen halála előtti napon készítette, s annak ma épen két hete mult.

»Egész vagyonomat Henry Impeynek hagyom, ha Edith unokahugom vonakodnék hozzá férjhez menni.«

Midőn az ügyvéd a végrendeletet egészen fölolvasta, Impeyhez fordult, meghajtá magát s így szólt:

»Engedje, hogy kifejezhessem önnek szerencsekívánataimat.«

Glenlis ur erre felállott s udvariasan félbeszakítá őt.

»Bocsássanak meg uraim, s hölgyeim, de kénytelen vagyok minden szerencsekívánásnak elejét venni, kivéve azt, melyet hozzám s nőmhöz — mistriss Edith Glenlishez intéznek. Mi ma este, tiz perczel hat előtt egybe keltünk.«

Edith e jelenet után Starivelle Millyvel rokonaihoz ment, Glenlis pedig rögtön egy ügyvédtársának irodájába sietett, s azon megbizást adta neki, hogy még az nap válópert kezdjen neje ellen, ki őt elhagyta és

siettesse az ügyet. Nem is találkoztak előbb, míg Glenlis a válólevelet nem adta át Edithnek. Egy hónap múlva Glenlis mint legszivesebben látott vendég s legjobb barát tánczolt Edith és Harry Runyan lakodalmán.

(Angolból)

Fordította: N.

A coloradói aranybánya.

Életkép.

Lilla Felixtől.

Ama kis folyócskák, vagy inkább patakok egyikeként mentén, melyek himes réteken át kigyózva ezüst szalagként a Coloradóba szakadnak, ezelőtt 25 évvel, tehát akkor, midőn a távol Texas még néptelen vidékein alig találkozott egy-egy európai telep, két férfi tanyázott, kik egy hosszú ut fáradalmait látszottak kipihenni, mivel a melléjük leheveredett lovak még párolgtak a verejtéktől, s inkább pihenésre szorultak, mintsem kedvet éreztek volna magukban még legelni is.

A nap épen lemenőben volt, bíbor palástba burkolva a láthatár nyugati részét. A láposból, mely a patak körül elterült, béka-kuruttolás, vadlibagógás hangzott fel; közben-közben egy-egy eltévedt bölény bömbölése hallatszott a távolból, vagy a szomjas szarvas bőgése verte fel a csendet. Majd a musquitos-ok kintzó zsongása is hallhatóvá lön, s e zsongás kellemetlen dissonátiaként zavarta meg a tájon különben uralgó őszhangzatot, a természet vonzó hallgatóságát.

Az utitársak a közel cédrus-erdőből, — az úgynevezett openingből, melynek a pusztákon imitt-amott és szórányosan láthatók — száraz galyat hoztak és gerjesztőket, kiknek segítségével tüzet raktak, mely csakhamar susorékolni kezdett, elűzve a különben lerázhatatlan musquitos-kat. De az utitársak nem esupán ezért raktak tüzet; az egyszersmint arra szolgált, hogy élelmeket élvezhetővé tegye itt a pusztaság közepett. Mert ime egy szép vadlibát már megfosztottak, megtisztogatták és azon voltak, hogy azt felnyársalva a tüzre tegyék. Ugy is cselekedtek! A liba szépen megpirult s most éles késeiket vették elő, hogy még egészségesebb étvágyukat kielégítsék. Fűszerül mindössze a só szolgált, mely táskájokban még fennmaradt, erős fogaik elvégezték a többit, és italukat a folyó tiszta vize képezte, melyet bőséggel merítettek.

Midőn egyszerű estebédjökkel elkészültek, az idősebb, egy erőteljes testalkatu, s mintegy negyvenéves férfi, napbarnított arczzal, szőke szakállal, egy makrapipát huzott ki zsebéből, megtölté jó dohánynyal, s rágyujtott. Így, maga elé bámészkodva és szorgalmasan eregetve a füstgomolyokat, mitsem látszott törődni a pusztaság veszélyeivel. Mérgező kigyókat, párdücsöket, onkákat, medvéket, indiánokat, ő már többször látott közlőrl is éltében, mely fiatalságától kezdve vad volt és tele kalandokkal. Fülíg volt fegyverezve. Bal csizmájából kétélű vadászkesz kandikált ki; egy második kés, egy pisztoly tüsszőjében foglalt helyet s mellette a földön egy pompás Kentucky-fegyver hevert. A vadászok közönséges öltönyét hordá. Mindössze egy

bőr vadászing, erős vászonból készült nadrág, széles karimájú mexikói kalap, az úgynevezett sombrero, s egy széles, hosszú gyapjupaplan képeztek ruházatát. Ez utóbbit alkalom adtán kész köpeny gyanánt használhatta.

Utitársa egy czingár ifju volt; göndör fekete hajjal, sötétbarna szemekkel, szakáltalan arczzal, mely barna volt és esinos. Hasonló öltözet fődé az ő tagjait is, hasonló fegyverzetet hordott, azzal a különbséggel, hogy a gyapjupaplan nála egy szép köpeny, a mexikói poncho, s a kést egy szép gyilok helyettesíté. Puszkája sem volt oly hosszú és nehéz, mint idősebb társáé, az egy rövid s könnyű lovaspuska volt. Nyeregkápájáról azonban egy oly fegyver lóggott alá, mely a másikkal teljesen hiányzott: egy keskeny bőrszíjából font indián lassó.

A kománs indiánok területén voltak jelenleg, kiknek kunyhóiban néhány nappal azelőtt látogatást téve, szíves fogadtatásban részesültek és lakmároztak. Az idősebb kalandor, telivér amerikai, több évvel azelőtt huzamosb ideig lakott köztük, mint ügynöke az Egyesült-államok kormányának. Madison Róbertnek hívták és ezredesi ranggal volt felruházva, mely rangnak azonban nem rendes hadi szolgálatban lett tulajdonosává. Mint bátor uttoró a pusztaságban, a hirneves Fremont ezredes módjára, néhány veszélyes expedíciónak Sonorába, Mexikóba, Californiába, Oregonba és általán a még ismeretlen tájakra történt szerencsés vezetése által hirnevet szerzett magának. A másik, egy fiatal spanyol, kit az idősebb utitárs Estevan de Gomara néven szólított, kalandoros természete folytán lön kísérőjévé a merész ezredesnek.

— Még egy napi ut, ezredes, — kezdé az ifju, — s a bérecek között leszünk. Valószínűnek tartom, hogy azok a semmirekellő kincskeresők, kik Antonio testvéremet meggyilkolták, Santa-Féből már átjöttek.

— Annál jobb! — viszonzá az ezredes, — úgy legalább nem kell reájok majd várakoznunk is.

— Élet-halálra kell harczolnunk, s ők számra nézve tulhaladnak minket.

— Hiszen csak hárman vannak mindössze, Estevan! Azonfölül mexikóiak, gyávák, kiket csak gyölölni tudok.

— Jose, Manuel és Diego egykor barátjai voltak testvéremnek, ki bizott bennök, és mindenkép hitt volt nekik. De a pénzsomj ördöge körülvette őket, és meggyilkolták szegényt. Engemet is hasonló veszély fenyegetett; de szerencsémre megmenekedtem, s ime, pártfogása alatt, állok ezredes. Most már tudja, mi a törekvésem. A bányák helyiségét ismerjük, s az öröklül rám maradt kincseket birtokunkba ejthetjük.

— Most valószínűleg előestéjén állunk jól kigondolt tervünk végrehajtásának. Azért tehát, beszéld el nekem még egyszer, Estevan, a történetet. Mindig szeretem, ha a pusztaság kincseiről van szó, ama kincsek-ről, melyek közt én már többször jártam, anélkül, hogy valaha eszembe jutott volna azokból valamit eltulajdonítani, vagy föl kutatásuk végett akár csak egy negyed órát is elfecsérelni. Szólj, kérlek.

— Ön bizonyára nem kincskereső, ezredes, s innen van, hogy az utasításul szolgáló titkos jeleket nem ismeri.....

(Folytatása következik.)

TÁRCSA.

A magyarok és az olaszok.

Azon tapasztalatok között, melyeket az igazságért sovárgó lélek a nemzetek életének kifejlődése, azoknak az emberiség nagy egészéhez való fűződése, közművelődési vagy társadalmi téren kifejtett tevékenysége tanulmányozásának közepette tehet, nem csekély mértékben szerepel azon észlelet, a nemzetek műveltségének megértésére nem megvetendő világot derít azon körülmény, melynél fogva azok egymással érintkezve némi új szokásokat, nézeteket, eszméket s más efféléket elsajátítanak.

E tapasztalat, ha valahol, úgy különösen erős színekben merül föl a magyar nemzetnél, mely Ázsiából európai hazájába bevándorolva nem csak egy új éghajlatnak minéműségéhez való kénytelen alkalmazkodni, hanem a környező nemzetek idegeniségénél fogva, hogy létét föntarthassa, új vallást, új társadalmi nézeteket, új írásjeleket s más efféléket is kelle magába fölvennie, melyek következtében az ősi természet megszorítást szenvedett ugyan, de sok századra terjedő fönnmaradást eredményezett kárpótlás fejében.

A magyar műveltséget tanulmányozóknak mindenesetre bőséges buvárkodás tárgyául szolgálhat azon viszony, mely kivált az Árpádok korában Magyarország és a keleti görög császárság közt fönállott, honnét az azon korbéli igazságszolgáltatásunkra, pénzeinkre, királyi udvarainkra s egyebekre meglehetősen világság háramlík; érdekes fölfödésekre nyíthat út az azon befolyás, mely a tizenhetedik században Lengyelországnak nagy hatalomra vergődése következtében hazai öltözetünkön, vallási állapotainkon tisztán kivehető nyomokat hagyott; de e helyütt sem görög, sem német, sem lengyel, hanem csakis azon befolyásra akarunk néhány pillantást vetni, mely a multnak élményeiben rendkívül gazdag Olaszországból a déli szélnek langyos fuvallata módjára szívárgott közénk.

Elismerve, hogy a nemzeteknek megvannak saját jellemvonásaik, melyeken azoknak egész nagysága és történelmi küldetése nyugszik; belátva, hogy az igazi művelődés nem pusztán a földnek sikeresebb munkálása s a nyers termékeknek több oldalú földolgozásában áll, hanem egyszersmint az ember lelkének jellemző kialakulása- s természetes nyereségének megfonomodásában is; akkor Olaszország valamint éghajlati, ugy nemzeti minőségénél fogva mindig a kedélynemesítő költészet és művészet hazája levén, nem csoda, ha a befolyás is, mely nemzeti multunk különféle századaiban onnét Magyarországra származott, oly dolgok körül mutatkozott, melyeknek hivatása az ember érzelmeinek és társadalmi életének finomítása.

Ily módon bizonyos, hogy Olaszország szülte Galileit, ugy mint Voltá-t és Galvani-t, kik a természettudományok terén jelentékeny vívmányok föltalálói, avagy Secchi jez-uitát, a tizenkilencedik századnak egyik legjelesebb csillagászát, mégis nem a természettudományok hatalma az, mely Olaszországnak az emberi művelődés nagy szentélyében az illő helyet kijelöli, hanem azon művészet, mely Angelo Mihálynak keze útján épületek, szobrok és festmények alakjában jelent meg; továbbá azon madonna-képek, melyek Rafael-nek és Coreggióknak épen ugy, mint Olaszországnak halhatatlan dicsőségei; s végre azon költemények, melyekben Danté-nak Beatrice tiszta szüz iránti érzelmei, vagy Petrarcanak Laura után epedő sohajtásai nyertek kifejezést.

Mai napság, midőn a világban már annyira divattá vált ott képzelné csak világságot, haladást és mindenféle jót, ahol a gyárak hosszú kéményei és a gőzgépek minél sűrűbb füsttel borítanak el valamely vidéket; midőn az erkölcsi nagyság, finom magatartás, gyöngéd érzés és más efféle, a belső ember értékét képviselő lelkitulajdonok annyira nem ütnek meg a hasznos leső világnézet mértékét, hazánk is egyéb európai nemzetek példáját követve a régítől elütő módon iparkodik létét biztosítani, s daczára, hogy történelmünknek oly fényes lapokat szolgáltatott az olaszokkal való érintkezés, mégis az ő tőlök merithető eszményiségnek talán minden időkre helyt kelle engednie a más nemzetektől hozzánk szívárgó gyakorlatiáságnak.

Jóllehet most sem hiányzanak egyes jelenetek, melyek az olaszokkal való érintkezésünknek világos bizonyosságai, melyeknek az olasz konzulság, a nagyobb szerű munkálatoknál dolgozó olasz munkások, az olasz nyelvnek műveltebb köreinkben való értése, irodalmunknak Cantu történelme, Dante és Tasso költeményeinek magyar fordításával való gyarapodása s mindenek fölött azon ősi tisztelet, mely hazánk legtöbb fiában minden ámitás daczára is mindig él a kereszténységnek Olaszország földén élő atyja iránt; mindez mégsem hasonlítható sem azon erős vonzódáshoz, melylyel hazánk hajdanta huzódott Olaszországhoz, sem azon fényhez, mely annak virágzása alkalmával reánk is háramlott.

Váry Gellért.

(Vége következik.)

Budapesti virágtárlat.

(Hogy kezdtük hajdan a virágkiállítási tárczákat. — Az Actien-Gesellschaft. — Seyderhelm virágkiállító törekvése. — A jelen virágkiállítás. — Ny. . . hazánkban Angliában. — A Victoria regia. — Lord Derby és a hollandi tanár. — Rózsák kiváltsága. — Vigasz.)

»Bartl ur nyaralója a városliget legkellemesebb részében fekszik, egészen fáktól környezve falusi lakhoz hasonlít és távol minden zajtól, némaságban élvezi háborítatlanságát.«

Igy kezdtük virágkiállítási tárczánkat hajdan, midőn még az öreg Bartl ur vendégszerető tanyáján látogatást tettünk. Ha nem csalódunk, 1867 ben történt ez utójára. Oly évszám, mely a budapesti virágtárlatok történetében korszakot jelez. Akkor volt ugyanis az utolsó virágkiállítás, miután Bartl elhunytával senkinek eszébe nem jutott folytatni, amit az »Angol királyné fogadó,« hajdani tulajdonosa oly szép sikerrel kezdett meg.

A vállalkozók nem hiányoztak volna, ha a virágkiállítás is oly könnyű dolog volna, mint például holmi »Actien-Gesellschaft,« gründolása, melynek tőkéje a holdban van, részvényesei pedig kalandorok- és szemfényvesztőkből telnek ki; de ide szeretet és szorgalom szükséges, ami nem igen tulajdona azoknak, kik csupán nyervágyból fognak valamihez és az üzérkedésben mintegy életelemöket találják fel.

Aztán Bartl után nehéz is volt volna bárkinek is kísérletet tenni. Ő évek hosszú során át mintegy egyedúrságot csinált a kertészetből, főleg azáltal, hogy szép vagyonnak levén birtokában, oly áldozatot hozhatott e nemes szenvedélyének, melynél fogva minden más műkertésznek és kezdőnek már előre lehetetlenné vált az öreg urral versenyezni. Hiszen azóta már szép idő telt el, s még jelenleg sincs senki, aki méltó utódként állhatna elő. Pedig a hajdani Bartl-nyaralóból sok mindenféle virágot hordtak el, s nem egy nevezetes virágház az onnan szerzett növényeknek köszöni díszét, ha egyszersmint nem még létét is. A

pálmák és forróégalji levélnövények részént a gróf Károlyi Alajos, részént a botanikus kert birtokába kerültek; az utóbbi helyre jutottak az orchideák, melyek évenként tündöklő virágzatban ünneplik a tavaszt.

Mert Bartl ur méltó akart lenni magához és mindig meglepte a közönséget.

Nem tudjuk, mily mértékben sikerülend ez Seyderhelm Ernőnek, ki elég bátorságot érez magában a virágkiállítások régi jó hírét ismét visszaállítani, mert hiszen, máskülönbén nem is merne vállalkozni. Helyisége nem oly kedvező, mint a Bartlé volt. Seyderhelm Ernő a Szondi-utcában ütt tanyát. Tudjuk, hogy ez magyarázatot igényel! A Szondi-utca az osztrák államvasuti indóház közelében van és a Seyderhelm-féle virágtelep egészen az indóház udvarára dől. Áll az két részből, miket a Szondi-utczából kifutó zsák-utca vagyis inkább köz választ el egymástól.

Seyderhelm a virágkiállítás számára egy nagy sátrat készített, mely közvetlenül az utcára nyílik.

Uj dolgokat itt nem találunk. Amit Seyderhelm felmutat, az csak utánzata annak, a mit Bartlnál már nagyobb kiadásban is láttunk; de méltánylatot érdemel a Seyderhelm igyekezete is, amennyiben ő reményét veti meg e kiállítás által annak, hogy a virágtárlatok ezentul el nem maradnak és évről-évre szebbek lesznek. Seyderhelm különben is igen gyakorlati kertész, ki tömérdek cserjét, virágot küld az ország minden részébe s jól tudja, hogy a virágkiállításokkal csak fokozza a növénykedvelést s azáltal azt, hogy minél többen vállalkozván a kertészetre, vevőinek száma is gyarapodni fog.

A jelen kiállítás nagyobbára csak ama virágokra szorítkozik, melyek a kereskedelmi kertészetre nézve legjövendelműbbek és általán ismeretesek. Nincs e tárlatban egyetlen növény sem, melyet a mi közönségünk nem látott, sőt szebb alakban ne esodált volna. A Seyderhelm-féle egész virágtelep tehát nem idézne oly kíváncsiságot elő, melyet az angol lord nagyhírű »Victoria regia«-ja annak idején ébresztett.

De meséljük el az egész történetet, mely olvasóinkat bizonyára érdekelné fogja. Ime:

Az ötvenes években fordult elő, hogy egyik nevezetes hazánkia Angliában utazva, a kertek tanulmányozása végett minden valamire való parkot meglátogatott, szegről-végről apróra vett. Angliában nem könnyű az uri házakba bejutni s különösen a főrangú birtokosok nem igen nyitják meg házukat minden emberfiának s általán nem nagyon szeretnek barátkozni. Ny... hazánkia mindenütt szives fogadtatásra talált. Derby lord felől azonban már régebben hallá, hogy a telivér angol ur valódi chinai zárkózottságban él kastélyában, melynek küszöbét szárazföldi ember s általán idegen, csak kivételes körülmények között léphette át. Ny... minden áron be szeretett volna jutni; a kastély műkincsei, gyönyörű parkja s abban mindenelőtt a még soha nem látott »Victoria regia« nagy vonzerőt gyakoroltak rá; de a legerélyesebb közbenjárása s több ajánlólevél dacára sem remélheté a tiltott park megszemlélhetését. Mit tegyen? Minden tünődés nélkül a hely színére utazik, el levén határozva, valami csellel eszközölni bemenetelt, ha szépszerével be nem bocsátják. Itt azonban mihamarább fölhagyott eltökélt szándékával, mert ime a következőről értesült.

Azelőtt nem sokkal ugyanis egy hollandi tanár fordult meg azon a vidéken; e tanár vonzatva a parkban ápolt víznövénytől, több izben kért bebocsátást a helység urától, mindannyiszor hasztalan. A tanár ily módon megsemmisítve látva minden igyekezetét, cselhez folyamodik, már előre örvendve

annak, mint fog ő majd ki a mandarinfejú angolon. Öröme azonban nagyon korai volt. Egy létrát kerít elő, melynek segítségével aztán a falkerítésen át szerencsésen a parkba jutott. Fáradsága gyümölcsét azonban soká nem élvezheté, mert alighogy a kerítésre támaszkodó sűrű fenyvesbe kanyarodott, egy komor ur terem előtte, ostromló szavakban kérdezősködve ki- s miléte és mi uton-módon történt bejötté felől? A mi tanárunk, ki nem annyira félelem, mint inkább meglepetés miatt, alig birt szóhoz jutni, a köfalra mutatott, melynek tulsó ormán a létra vége kikandikált. A lord erre néhány kertészbojtárt intett oda, kiknek fedezete alatt az idegent a köfalhoz kísérté. Létrát hozatott elő és a szegény tanárnak, anélkül, hogy csak színét is látta volna a »Victoria regianak«, távoznia kellett, úgy, amint jött. S így elhiszi az olvasó, hogy Ny... hazánkia okulva a tanár kudarczán, bölcsen cselekedett!

Seyderhelm tehát nélkülözi a kiválóságokat. Menjünk a botanikus-kertbe és ott egész télen át külön kiállításnak lehetünk tanúi a nagy virágház közepesarnokában. Az »Araucaria« már Bartlnál is szebben volt képviselve, mint itt s mily szép példányban diszlett a »pandanus«, a »ravenalia« melyek itt elég szintelenek.

Ami mégis élénkséget ad az ő kiállításának is, az a sok rózsza, melyek kiváló mennyiségben és minőségben árnyalják a többi virágokat és öntenek változatosságot a jázminok, cinerariák, tulipánok, kaméliák és azaleák ékes csoportjába. Ezeket mindenki ismeri, és ha valaki már virágkiállításra vállalkozik, jó volna, ha egyszersmint oly növényekről is gondoskodnék, melyek ritkábbak. A budapesti közönség nem háladatlan és csak méltányos dolog, hogy ha valaki valamiért pénzt kíván, azt a valamit az izlésnek és haladásnak megfelelő módon nyujtsa. Kezdetnek azonban ez is jó. Mások majd többet fognak tenni.

Virányi.

HETI KRÓNKA.

Az országgyűlés most egyremásra tárgyalja nem csak, de a szokottnál valamivel gyorsabban le is tárgyalja és megszavazza a törvényjavaslatokat. Az idő rövid, az ülészak vége küszöbön áll, egyszer tehát már csak dolgozni is kell. Parlamentünk úgy tesz, mint a roszt diák, aki egész esztendőben csak olykor látogatta a felolvasásokat s még ritkábban vette otthon a kezébe a könyvet, mikor azután az examen közeledik, akkor neki esik s nyakrafőre ügyekszik bevágni az év folytán elhanyagolt studiumot. A mult héten a törvényjavaslatok paragraphusainak monoton tárgyalása közben, — annak kell neveznünk, midőn nincs egy cikkely felett napokig tartó vita s heves összeszólalkozás — egy érdekes interpellatiót tett Istóczy Győző, vas megyei képviselő, melynek tárgyát a zsidók képeztek, illetőleg a bevándorlott zsidókra vonatkozó honosítási törvény, melynek megalkotását sürgeti interpellatiójának indoklásában. Istóczy nagy zavarba hozta a képviselőházat, nem mintha szívesen nem hallgatták volna beszédét a képviselők, mert akármit mondjának is, senki sem hiszi el nekik, hogy bensejökben nem örültek volna, hogy végre akadt valaki, aki elmondott mindent, mit a zsidókról mindenki tud, de csupa liberalis álszeméremből, — s tekintetben még a conservatívek sem képeznek kivételt, — elmondani nyilvánosan röstell, mert hát a zsidóság liberalis felfogás szerént »ne nyulj hozzám«, de restellte, hogy nyilvánosan mégis meg kellett hallgatnia s végre még csupa liberalismusból Istóczy ellen valakinek fel is kell szólalnia. Ez ugyan nem tör-

tént meg. de azért Istóczy nem vitte el szárazon, mert egy pár liberalis lap másnap neki rontott. Egyébaránt Istóczy beszédében sietett gyertyát gyújtani az ördögnek is, s hogy valahogy el ne mondják róla, hogy nem liberalis, előrántotta az ultramontanizmust is. Ezzel aztán rögtön kibékítette szabadelvű elbarátaikat és talán a — zsidókat is, kik most már öt legfőbb négy fal között szidják.

A keddi ülésben egy kis nemzetiségi vita adta elő magát. A nemzeti színház bérházának kiépítésére szükségelt kölcsön fölvételét tárgyazó törvényjavaslat volt szőnyegen s ez alkalmat adott dr. Polit képviselőnek, hogy előrántsa a nemzetiségi kérdést s kijelentse, miszerént a nemzeti színház csak egy nemzetiségű, s ennél fogva nem is kerülhet az országgyűlés elé, vagy ha segízik, akkor segíezzék a szerb színházat is, röviden ugy fejezte ki magát, hogy ő nem ismeri el Magyarországot nemzeti állammak. A belügyminiszter erőlesen visszautasította Polit magyar államellenes expectoratióit és az egész képviselőház percekig tartó viharos tetszésnyilatkozatokkal fogadta a belügyminiszter férfias válaszát. Ez a lecke talán mégis használni fog a nemzetiségi izgatónak a házon kívül is, mert a miniszter nyilatkozatából meggyőződhetek, hogy a kormánynak egyáltalán nincs kedve tünni államellenes üzelmeiket.

A mult héten az idény egyedüli dalmüi ujdonsága gyanánt »Aydá« Verdi legujabb és »Don Carlos« után leglátványosabb dalmüvét nagy előkészületek után végre színrehozták. Szerencsét kívánunk Verdinek, hogy a »Don Carlos« kellemetlen és tulszigazott tárgya után oly szöveget választott, mely költői helyzeteket is foglal magában és dalmü számára alkalmas. A színpad többnemű képletben és négy felvonáson át, (ennyiből áll a dalmü), a Pharaók országát, Memphis és Théba környékét tünteti fel, a sima. vízszintes fedélzetet tartó remek szoboresoportulatokkal, a Nilus szent folyamával, gúlakkal, sphynxekkel, s a hirneves kapuzatok egyikével. Egy diadalmenetnek vagyunk tanui a dalmüben, látva az ápiszt és az ibisz-madaraat.

Ami a dalmü zenéjét illeti, nagy örömmel hozzuk fel, hogy Verdi kitétt magáért, s elvetve a formaságot, folyékonyan egymást követő dallamait érdekes zenekari alakzatokkal árnyalta. Felhasználva az arabs és keleti népdalokat, különösen »Aydá«-t szólaltatja meg vonzó hangon és ad szerepének eredeti jelleget. Érdekesek e dalmüben a pikáns hangszereléssel ellátott tánczrithmusok, a különböző együttesek, és különösen a második záradék finom részletei. A czimszerepet Hauck Minnie k. a. énekelte bensőséggel, szabatosan, de nem azzal a drámai hévvel, mely szerepéből következnek. Ugyanez még nagyobb mérvben áll Tannernére nézve, ki Amnesist a király leányát elég halványan ábrázolta. Ellinger (Radames fővezér) azonban kitétt magáért és Kőszegi (Ramses főpap), Tallián (király), Láng (Amónasro ethióp fogoly) sikerrel működtek közre. A zenekar, Erkel Sándor vezénylete alatt finomul játszott és különösen Hauck, Ellinger és Lehmann, a diszletek festője, részesültek többszörös kihívásban. A dalmüvet nagy közönség hallgatta, ami a jelen szük viszonyok között, midőn rendesen üres a ház, megemlítésre méltó.

XVZ.

RÖVID HIREK.

— A király ő Felsége, a megállapított programmszerént Velenczéből Polába s onnan Dalmáciába utazott. Polában, mely Ausztria-Magyarországnak folyton emelkedő hadi ki-

kötője nagy arzenállal s jóformán inkább egy nagy fontosságú katonai telep, két napig időzött s megtekintett minden nevezetességet, azután szemlét tartott a hajóhad fölött. A király fogadtatása lelkes volt s ő Felsége legmagasb megelégedését nyilvánította a tengerészet felett. Dalmáciában a főváros, Zára volt az első pont, hol a Felség kiszállott. A dalmaták lelkesedéssel fogadták az uralkodót, s ügyekeznek minden alkalmat megragadni, hogy kifejezzék a király iránti rendithetlen hűségöket s hódoló tiszteletöket. A király Zarából, honnan szárazon rövid kirándulásokat tett s hajón meglátogatta Arbe és Pago szigeteket is, Sebenicóba: fog menni, hol nagyszerű előkészületek törtennek fogadására.

— Fejedelmi nagylelkűség. Ő Felsége a király egy nagylelkű tényben adott kifejezést a honvédek iránti atyai gondoskodásának. A régi benuit honvédek menedékházának segélyezésére évi ötezer forintot utalványozott magán pénztárából.

— Albrecht főherczeg ő fensége orvosi tanács folytán néhány hétre Arcóba utazott, déli Tirolba. Arco Riva szomszédságában fekszik s climaticus gyógyhely.

— Kertbenynek, Petőfi fordítójának, ki Berlin mellett elhagyatva s nélkülözésekkel küzdve betegen fekszik, kormánynak 300 forint segélyt küldött.

— Az osztrák államvaspálya új indóházat épített fővárosunkban a régi helyett s a tervet már benyújtotta építési engedélyt kérve. Az épület monumentalis lesz s mintegy négy millió forintba fog kerülni.

— Az athletikai klub, mely a testedzést tüzte czélul, mult héten megalakult. Elnökké gr. Eszterházy Miksa, alelnökké Sárkány J. Ferencz és Kenessey Kálmán választatott meg.

— Dr. Fraknói Vilmos történetirőnk s a magyar akadémia osztálytitkára kinevezetett a nemzeti muzeum könyvtárörvé.

— Műmetsző és faragó-műhelyt nyitottak Zay-Ugróczon, melyben egyelőre 18 fiu fog oktatást kapni. A megnyitás ünnepélylyel ment végbe.

— Kérelem. »Kéretnek a főtisztelendő lelkész urak közöljék a keresztény kath. hivekkel, miszerént Mária-Czellbe szándékozó zarándoklók kiinduló pontja ez évben is Pozsony városa, honnét magyar processio indul május hó 3-kán reggeli 8 órakor Mária-Czellbe a sz. ferencz-rendű szerzetesek templomából, ezáltal a főtisztelendő lelkész urak számos hiveknek ohaját teljesítendik.«

Méry János, tanító.

— Halálozások. Dr. Almay Károly Deesen 64 éves korában. — Preyszler László, a gr. Károlyi-család derekegyházi uradalmának felügyelője, 48 éves korában. — Bátor Béla városi aljegyző Jász-Alsó-Sz.-Györgyön, élte 26 évében. — Özv. Vojnic Lajosné Szabadkán 73 éves korában. — Herrmann József váci nagyprépost életének 86. évében. — Kotró József csekei plébános 60 éves korában. — Zachariás Alajos törvényszéki aljegyző Debreczenben, 44 éves korában. — Dr. Irtl Frigyes nagyszabeni kórházi főorvos 46 éves korában. — Kugler Ferencz ismert szobrászunk Bécsben 39 éves korában.

— Rudolf trónörökös ő fensége mult vasárnap megtisztelte látogatásával a gumpendorfi kathol. legényegyletet, mely azon alkalommal ülte meg ő Felsége látogatásának tizenkettedik évfordulóját. — Dr. Harum Péter bécsi egyetemi jogtanár, ki az alkotmányos korszak előtt a budapesti egyetemen tanárkodott, 50 éves korában a mult héten meghalt. — A bécsi udvari dalszínháznak igazgatását nem akarja senki

átvenni, mindenki fél a roppant deficittől, mely a múlt év végeig a háromszázezer forintot meghaladta s az idén már eddig is tetemesen növekedett, miután a roppant magas árak miatt az operát kevesen látogatják. — A prágai »Politik« egyik multheti esti lapjának kiállítása eddig a legdrágább volt a világon, amennyiben a gőzgépet, mely a sajtót hajtotta, az nap a megbukott esch Baubank részvényeivel fűtötték, melyek egykor egy millió forint értéket képviseltek.

— Vilmos német császár nem megy Olaszországba Viktor Emánuel látogatására; állítólag egészségi tekintetből az orvosok tanácsára marad el az utazás. — Andersen dán költő e hó 2-ikán ülte meg születésének 70. évfordulóját. A király már reggel saját hintáját küldte érte s a Danebrog-rend elsőrendű jelvényével tüntette őt ki, a királyné pedig egy virágbokrétát nyújtott át neki. — Klotild hercegnő, Viktor Emánuel király leánya, kit 20 év előtt politikai okokból Napoleon herceghez kényszerítettek férjhezmenni, most elválni készül férjétől. — A velencei udvari ebéden százesztendő tokaji asszuber is volt az asztalon.

IRODALOM.

— A Kubinszky Mihály pápai praelatus által kiadott és szerkesztett »Társulati Értesítő« mint Jézus szent szívének hirnöke« aprilisi füzeté következő tartalommal jelent meg: Jubilaeumi bucsu. Nem rövidült még meg az urnak keze (folytatás). Általános szándék april hóra, Ramière H. után francziából. A chinai gyermekről, Szulik József. Részletes szándékok april hóra. Vegyesek; levelezések, s mellékletül a Rodriguez munkájának II. kötetéből a 9. iv.

— Megjelent az »Uj Magyar Sion« egyházirodalmi folyóirat márciusi füzeté. Tartalmát a következő cikkek képezik: Pápai körlevél, a németországi püspöki kar nyilatkozata; a modern tudomány és az eszmények, Sédla Ernőtől; az iskolakérdés tekintettel hazai törvényhozásunkra, Palkovics Győzötől; a compiégnei apácák, Vadász Polykarptól; a hullák elégetéséről, Rajner Lajos; irodalom és művészet; vegyesek.

MINDENFÉLE.

A hulláégetés jótéteményei. No, most örömet meghalok, mond egy részeges, kit a felesége mindig jól elvert. Eddig mindig féltem, hogy a feleséggel a másvilágon találkozni fogok, most el fogják égetni a hullámat — így aztán legalább nem ismer rám.

Megbeesülhetlek. Egy társaságban nagy tökepénzesekről folyt a beszéd. »Mennyire becsül ön engem?« kérdé kihívó göggel egy hirtelen meggazdagodott szerencsefi a társaság egyik tagjától. — »Én önnek becsét nem ismerem« volt a lakonikus válasz.

Őszinte bók. »Majsztram, kérdi mesterét a suszterinas, ha egy szobában egy okos és egy ostoba ember van, s az okos elmegy, ki marad akkor ott?« — »Ki? hát természetesen az ostoba«, felel nevetve a mester. »No hát az Ur Isten áldja meg majsztramát«, mondá a suszterinas s ott hagyta őt a faképnél.

Szerkesztői üzenetek. »Az áldozat« című beszély nyelvezetén nagyon meglátszik a fordítás, mely egyaránt nem esinos és nem szabatos. Ezért nem adhatjuk. Jobbat kérünk. — B. S. Ungvár; Szíves ígéretére számítunk. — ny.-nak: Irtunk külön levelet, megkapta? Válaszát várjuk, eddig nem intézkedhetünk. — Valaki: Legyen szíves közölni nevét, hogy levelére felelhessünk. Egyébaránt, ha megelégszik ezzel, tehát: »igen.«

Társulati Értesítő.

Szent-István-Társulat.

K i m u t a t á s

a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről. frt kr.

Molnár János nagyrécei pléb.	28	60
Udvarhelyi Gyula Alsó-Lendváról	3	15
Vurdics Ignác pannonhalmi hittanár	80	30
Horváth Imre szerencsi plébános	12	60
Grell Gerő esperes, mezőtárkányi pléb.	34	65
Kövessy Kálmán k. r. tanár	3	—
Prifach József székesfehérvári püspöki esperes- titkár	157	50
Rácz Ferencz rákospalotai főtanító	9	45
Eperjesy Ferencz polgári esp. plébános	142	45

Hirdetések.

Magyarhonban

legbővebben felszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó - ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tűzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

léggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15. szám, Budapesten.

(20—52.)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő **Ágoston Antal.**

Budapest. 1875. Nyomtatott az »Athenaeum« nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)